

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Szegedi András ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Lajer Zsolt ügyvéd által képviselt **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránti perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2010. június hó 28. napján kelt 13.G.40.038/2009/26. sorszámu ítélete ellen az alperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Mellőzi *az alperesnek a felperes javára* 314.427.673,- (Háromszáztizennégymillió-négyszázhuszonhétezer-hatszázhetvenhárom) forint tőke és abból 92.528.112,- (Kilencvenkettőmillió-ötszázhuszonnyolcezer-egyszáztizenkettő) forint tőke utáni, valamint 54.459,- (Ötvennégyezer-négyszázötvenkilenc) forint tőke utáni, illetőleg 221.845.102,- Kettőszázhuszonegymillió-nyolcszáznegyvenötezer-egyszázkettő) forint tőke utáni, az elsőfokú ítéletben írt kamatfizetésben történő marasztalását.

Mellőzi továbbá az alperesnek a felperes felé illetőleg a felperesi jogi képviselő kezeihez közvetlenül történő összesen 2.915.138,- (Kettőmillió-kilencszáztizenötezer-egyszázharmincnyolc) forint megfizetésére, valamint az állam javára 900.000,- (Kilencszázezer) forint feljegyzett illeték megfizetésére való kötelezését.

Köteles a felperes megfizetni az állam javára az illetéktügyben eljáró hatóság felhívására 900.000,- (Kilencszázezer) forint feljegyzett kereseti illetéket, továbbá a alperesnek mindkét fokú eljárás perköltségeként 15 napon belül összesen 4.700.000,- (Négymillió-hétszázezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek között 2007. augusztus 14-én **bankszámlaszerződés** jött létre, majd az alperes, mint hitelező és a felperes, mint adós 2007. szeptember 11-én 800.000.000,- forint összeghatárig - 2008. május 30. napjáig tartó futamidejű - **hitelkeret szerződést** is kötöttek. A bankszámlaszerződéssel megnyitott felperesi bankszámla száma ... volt, és a hitelkeret-szerződés I/1. pontja szerinti

hitelkeretet e számlán „tartotta” az alperes a felperes rendelkezésére. A felperes a **hitelkeret szerződés alapján** rendelkezésére bocsátott kölcsönösszeget igénybe vette.

Az utóbbi szerződést az alperes 2007. december 4-én azonnali hatállyal felmondta arra hivatkozással, hogy a felperes likviditási helyzete erősen megromlott, és e felmondással az alperes a hitelszerződésből származó követeléseit azonnal esedékessé tette. A hitelszerződés felmondásának napján 474.942.255,- forint tőke-, 715.218,- forint kamat- és 24.641,- forint egyéb tartozása állt fenn a felperesnek az alperes felé. Az alperes a hitelszerződésből eredő tartozásért készfizető kezességet vállalt kezeseket is felszólította a fenti tartozás megfizetésére.

A felperessel szemben felszámolási eljárás indult, és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság az Fpk.11-08-070205/5.számú végzésével állapította meg a felperes fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolását. A felperes felszámolásának kezdő időpontja 2008. március 21. napja.

Az alperes 2008. április 1-én, a felperesnek az alperessel szemben a hitelszerződésből fennálló tartozásáért kezességet vállalt, perben nem álló "A" Kft. készfizető kezestől azonnali beszédési megbízással a tartozásból 92.528.112,- forintot beszédett, amit a felperes fenti bankszámláján „írt végül jóvá.” A készfizető kezestől további 54.459,- forint folyt be 2008. május 15-én, amelyet az alperes ugyancsak a már hivatkozott felperesi bankszámlán írt végül jóvá.

Az alperes 2008. szeptember 9-én a felperessel kötött hitelszerződésből eredő összes követelését 305.129.168,- forint ellenérték ellenében a "B" Szövetkezetre engedményezte. Az engedményes ezt az összeget két tételben 242.316.035,- forintot, valamint 68.813.135,- forintot 2008. szeptember 8-án az alperesnek átutalta.

Az alperes a felperes bankszámlájáról 2008. április 1-én 92.528.112,- forintot, 2008. május 15-én 54.459,- forintot, majd 2008. szeptember 15-én 221.845.102,-forintot, mindösszesen 314.427.673,- forintot vezetett ki.

Az alperes a felperes felszámolója felé 308.222.653,- forint követelést jelentett be a felszámolási eljárásban, amit a felperes felszámolója 2008. augusztus 7-én visszaigazolt.

A felperes keresetében 314.427.673,- forint kártérítés és ennek törvényes kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott hogy a felszámolás kezdő időpontját követően a felszámolás alatt álló felperes bankszámláján az alperes jóváírásokat eszközölt, majd az ily módon a felperesi felszámolási vagyon részévé vált pénzeszközökkel jogellenesen rendelkezett, amikor e pénzeszközöket a felperesnek az alperessel szemben a hitelkeret-szerződés alapján fennálló követelésének a csökkentésére használta fel. E pénzeszközökkel csak a felszámoló lett volna jogosult rendelkezni, így az alperes nem csökkenthette volna a jóváírt összegekkel az adós felperesnek az alperessel szemben fennálló tartozását, mert ezzel a felszámolási eljárást megkerülve, a hitelezői sorrendet átugorva, a hitelezők kielégítésére szolgáló felszámolási vagyont jogtalanul csorbítva kárt okozott, vagy jogalap nélkül gazdagodott. Hivatkozott egyebek mellett a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991.évi IL.törvény (továbbiakban: Cstv.) 4.§.(1) bekezdésére, a 227/2006. (XI.20. Korm. rendelet 7.§ (12-13) bekezdéseire és a Ptk.339.§-ára is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes bankszámláján csak technikai jellegű jóváírások, könyvelések jelentek meg. Részletezte, hogy a konkrét jóváírások milyen gazdasági események eredményeként történtek, a peresített összegeket részben a felperes kezestől hajtotta be, részben pedig az, az alperest a felperessel szemben megillető követelés értékesítéséből származott. Ezen összegek az alperest illették, ezek az alpereshez folytak be, amelynek következtében ezzel egyező összegben csökkent az alperesnek a felperessel szemben fennálló követelése. Ennek megfelelően az alperes a számvitelileg egyetlen lehetséges módon csökkentette a felperessel szemben fennálló követelését, azaz a kezestől behajtott összegek, illetve az engedményezett követelés összege kivezetésre (jóváírásra) került a felperesi bankszámlán. E lényegében „könyveléstechnikai folyamatban” a felperesnek pozitív (követel) pénzeszköze, vagyona nem keletkezett, így ezen összeg nem is vált a felszámolási vagyon részévé.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 314.427.673,- forintot, ebből 92.528.112, forint után 2008. április hó 7-től, 54.459,- forint után 2008. május hó 15-től, 221.845.102,- forint után 2008. szeptember 15-től a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.915.138,- forint perköltséget, és az államnak 900.000,- forint le nem rótt feljegyzett kereseti illetéket. **Határozatának indokolásában rámutatott,** hogy a kereset elbírálása szempontjából az bír döntő jelentőséggel, hogy a felperes számláján jóváírásra kerültek-e a kereset szerinti összegek, ellenben nem lényeges az, hogy a hivatkozott tételeket egyébként valós gazdasági események kapcsán írta-e az alperes jóvá a felperes bankszámláján. A felperes sem vitatta, hogy a jóváírás alapjául szolgáló események valóban megtörténtek.

Az elsőfokú bíróság az eljárásban kirendelt igazságügyi könyvszakértői véleménynek a jogvita elbírálása szempontjából lényeges részeit ítélezése alapjául vette, ez alapján, továbbá a peres felek által csatolt bizonylatokból megállapította, hogy a hivatkozott összegek felperes bankszámláján jóváírásra kerültek, ezzel a felperes e pénzeszközök felett a rendelkezési jogot megszerezte. A jóváírások időpontjában a felperes már felszámolás alatt állt, a felszámolás kezdő időpontját követően pedig jogszabályi lehetőség hiányában az alperes semmilyen módon és jogcímen nem rendelkezhetett volna a felperes bankszámlájára egyszer már jóváírt összeggel.

Nem annak a ténynek van jelentősége, hogy valós gazdasági események alapján kerültek a felperes bankszámlájára az adott részösszegeket, hanem annak, hogy a jóváírások a felperesi bankszámlán megtörténtek, és ezzel a pénzösszegek feletti rendelkezési jogát a felperes törvényes képviselője (felszámolója) megszerezte, mert ezek az összegek a felszámolási vagyon részévé váltak. Az alperes akkor járt volna el helyesen, ha a felszámolás kezdő időpontja után befolyt, a felszámolási eljárás alatti felperesi tevékenységétől független pénzmozgásokat külön számlán tartotta volna nyilván.

Utalt arra, hogy az állandósult bírói gyakorlat szerint még a tévedésből vagy tartozatlanul befizetett, vagy átutalt összeget sem lehet a felszámoló és a Cstv. rendelkezéseinek megkerülésével érvényesíteni. A Cstv.4.§.(1) bekezdése szerint a kereseti kérelemmel érintett pénzösszegek a felszámolási eljárás körébe tartozó vagyonnak tekintendők. Konkrét esetben az alperesnek pénzkövetelése keletkezett ugyan a felperessel szemben, ezt azonban a

felszámolási eljárás körébe tartozó vagyomból kell majd kielégíteni az erre irányadó jogszabályi feltételek fennállása esetén. Adott esetben a pénz feletti használati jog átszállt a felperesre, ő a pénz birtokába jutott. A felperes jogalap nélkül ennek folytán nem gazdagodhat, a visszafizetés azonban már csak a felszámolási eljárás keretében, hitelezői igény kielégítése formájában történhet. A hitelezői igényt az alperes be is jelentette a felszámolási eljárásban.

Utalva az EBH 2003.962.számú jogesetre kifejtette, hogy a felszámolási eljárás alatt történt tartozatlan fizetést hitelezői igényként kell nyilvántartásba venni, és annak kielégítése a Cstv-ben meghatározott sorrend szerint történhet. A perben vitatott átutalások tartozatlan fizetesként értékelendők, ugyanez vezethető le a BH 2004.246. számú jogesetből is. A BH 1994.47. számú jogesetből pedig az tűnik ki, hogy a számlavezető pénzüintézet csak a felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem benyújtásáról való tudomásszerzésig jogosult a számlatulajdonos hozzájárulása nélkül megterhelni az általa vezetett bankszámlát.

Az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított annak is, hogy az alperes felhívás ellenére sem csatolta a belső számviteli szabályzatát. Bár a hivatkozott jogszabályok alapján egyértelműen lehetett állást foglalni a kereset megalapozottságáról, rögzítette, hogy az alperes nem tartotta be a saját szabályzatában foglaltakat sem, amire abból következett, hogy az alperes sem az igazságügyi szakértő, sem pedig a bíróság felhívása ellenére nem csatolta be a saját belső számviteli szabályzatait.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesnek az alperessel szemben a hitelszerződésből fennálló tartozásáért kezességet vállalt személlyel szemben érvényesítette beszédési megbízás útján a követelését, amely alapján az alperes számlájára befolyt a perben követelt 92.528.112,- forint, továbbá az 54.459,- forint. Az alperes ezzel az összeggel csökkentette a felperessel szemben nyilvántartott követelését. Az alperes a felperessel szemben fennmaradt minden további követelését 2008. szeptember 9-én „eladta” a perben nem álló "B" Szövetkezetnek, és az engedményes 2008. szeptember 11-én megfizette a követelés ellenértékét az alperesnek. Az alperes az értékesített követelést már nem tartotta a felperessel szembeni követelésként nyilván, így a felperes számláján az kivezetésre került. Ezt követően az alperes arról tájékoztatta a felperest, hogy a vele szembeni követelései megszűntek. Álláspontja szerint a fenti könyvelési műveletekkel nem vagyont vont el a felszámolási vagyomból, hanem az alperes a felperes negatív számlaegyenlegét (tartozását) csökkentette a kezes által megfizetett, és engedményezett összegekkel. Ezt nem lehet a pozitív számlaegyenleg csökkentésével, a számla megterhelésével, azaz a vagyon elvonásával azonosan kezelni. A kezes és az engedményes által az alperesnek kifizetett összegek jogosultja az alperes volt, ezek a felperest nem illették meg. Az alpereshez befolyó e tételek felett a felperes soha nem volt jogosult rendelkezni. Téves az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy a kezes teljesítése és az eladott követelés vételára a Cstv.4.§.(1) bekezdése szerint a felperes felszámolási vagyonába tartozna. A kezessel és a követelések vevőjével szembeni alperesi követelések az alperes vagyonának a részét képezték. Az alperesnek nem keletkezett pénzkövetelése a felperessel szemben, az alperesnek a kezessel és az engedménnyessel szemben keletkezett csak követelése, és a felperessel szemben fennálló alperesi pénzkövetelés csökkent a két külső teljesítés következtében.

Az alperes a kezes és az engedményes teljesítésének megfelelő összegekkel nem tett más, mint a felperessel szembeni követelését csökkentette, ennek technikai módja pedig nem lehetett más, mint az hogy a felperesi negatív számlaegyenleggel (tartozás) szemben ezen összegeket elszámolja, azaz egy technikai jóváírás keretében a felperesi számlatartozást ezen összegekkel csökkentette. E negatív egyenleget mutató számlán a hitelező számlatulajdonossal szemben fennálló alperesi követelés csökkenését a számvitel, a kettős könyvelés természete folytán kizárólag a tartozást nyilvántartó számlán történő jóváírással lehet elérni.

Nem vitatta, hogy a hivatkozott bírósági gyakorlatnak megfelelően a felperesi bankszámlán egyszer már jóváírt összegekkel a felszámolón kívül a felszámolási eljárás alatt más nem rendelkezhet. A konkrét esetben azonban az alperes nem rendelkezett a negatív egyenleget mutató felperesi bankszámlán jóváírt összegekkel. A felperesi számla a technikai jóváírásokat követően sem mutatott követel (pozitív) egyenleget, így nem volt mi felett rendelkezési jogot szereznie a felperesnek. A hivatkozott gazdasági események könyvelésének az alperes által alkalmazott módja jogszerű volt, az jogszabályi rendelkezésébe nem ütközött. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely alátámasztaná azt, hogy az alperes akkor járt volna el helyesen, ha a felszámolás kezdő időpontja után befolyt, a felszámolási eljárás alatti felperesi tevékenységétől független pénzmozgásokat külön számlán tartotta volna nyilván.

A hivatkozott 2003.962. számú elvi határozat, és a BH 2004/246. számú jogeset nem alkalmazható, mert az alperes részéről nem történt semmilyen fizetés a felperes felé, így a tartozatlan fizetések elszámolására vonatkozó szabályok érdektelenek jelen per eldöntésénél. A BH. 1994/47. számú jogeset a számla megterhelésének tilalmát mondja ki, a jelen esetben ezzel ellentétes könyvelési műveletről, jóváírásról volt szó. A Ptk.339.§.(1) bekezdésének tényállási elemei nem állnak fenn, így a jogszerűen eljáró alperes kártérítés fizetésére nem kötelezhető.

A bankszámla szerződés a folyószámla szerződés különös neve. A Ptk.531.§-a szerint ezen az egységes számlán kell nyilvántartani a felek egymással szembeni követeléseit. Ha az egyik fél másikkal szembeni pénzkövetelése megszűnik, mint a konkrét esetben, amikor azt másik személy megfizette, illetve a jogosult átruházta, úgy ebben az esetben a számlán ezt a csökkenést könyvelni kell, és az alperes ezt tette, így nincs szó a számla feletti jogellenes rendelkezésről. A felperest nem illette meg sem a kezes teljesítése, sem az eladott követelések vételára, szó sem lehet annak elvonásáról. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely számlavezető bank számára generálisan tiltaná a számlaműveletek lebonyolítását, a számlával kapcsolatos rendelkezést. Ezzel ugyanis ellehetetlenülne a számlán való jóváírás is. Az elbírált tényállás időpontjában hatályos 227/2006.(XI.20.) Kormány rendelet 6.§.(5) bekezdése csak azt tiltotta, és erre vonatkoznak a felperes által felhozott eseti döntések is, hogy a hitelintézet esedékes követelésével az adós bankszámláját a felszámolást elrendelő végzés közzétételét követően megterhelje. Az alperes álláspontja szerint a *jóváírás rendelkezésnek* sem minősül, de egészen bizonyos, hogy *megterhelésnek* nem minősíthető.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Kiemelte, hogy a kereset elbírálásának lényeges tényállási eleme az, hogy az alperes a kereseti követelés mértékével egyező összeget jóváírt a már felszámolás alatt álló felperes pénzforgalmi bankszámláján. A jóváírás a számlán

nyilvántartott felperessel szembeni alperesi követelés, mint negatív egyenleg csökkenését eredményezte, holott törvényesen a felperesnek, mint számlajogosultnak elérhető vagyonnövekedést kellett volna ennek eredményeznie. Lényegtelen és irreleváns, hogy milyen háttér-jogviszonyok eredményeképpen került sor a felperes számláján jóváírásra, ugyanis annak van jelentősége, hogy a jóváírás megtörtént. Egyértelmű, hogy az alperes a felperes számláján jóváírt összegekkel jogellenesen rendelkezett. Pénzforgalmi számlán történő jóváírás eredményeként ugyanis a jóváírt összeget a számlajogosult, azaz a felperes szerzi meg, annak „beszippantása” az ott nyilvántartott saját követelésbe jogosulatlan rendelkezés, a jóváírt összeggel. Jogellenes minden olyan számlaművelet, vagy számlán történő nyilvántartás, amely a számlajogosult rendelkezési jogát elvonja bármely jóváírt tételt illetően.

Kizárólag az vizsgálható, hogy megtörtént-e a jóváírás, illetve hogy ezt követően történt-e a számlán a Cstv. 34.§.(2) bekezdését figyelembe véve a felszámoló nyilatkozatán kívül jogosulatlan rendelkezés. A konkrét esetben a jóváírás tényét bankszámla kivonattal igazolta a felperes, és álláspontja szerint az alperes jogellenes rendelkezése is megtörtént.

A jóváírás eredményeképpen a felperes vált ezen jóváírt pénzösszegek jogosultjává, azzal rendelkezni a Cstv.34.§.(2) bekezdése alapján csak a felszámoló lett volna jogosult, mivel a jóváírás időpontjában a felperes már jogerősen felszámolás alatt állt.

Annak a ténye, hogy miként, milyen jogviszonyok alapján és hogyan került sor a kérdéses összeg jóváírására a felperes bankszámláján, a per eldöntése szempontjából érdektelen. Ez kizárólag információt biztosít arra vonatkozóan, hogy milyen előzményekkel történt a konkrét jóváírás, de jóváírás tényét és a jogellenes rendelkezést a jóváírt összeggel nem befolyásolja, nem is legitimálhatja vagy legalizálhatja.

Az alperes így jogellenesen rendelkezett a felperesi felszámolási vagyon felett, ezért ezzel kárt okozott a felperesnek és így a hitelezőknek is a kielégítési sorrend megsértésével. Nincsen annak jelentősége, hogy a pozitív egyenleg megterhelésével, vagy a jóváírt összegek „negatív állományba szippantásával” történt meg az alperes jogellenes rendelkezése, mert mindegyik jogellenes.

Nem vitatta, hogy a kezes és az engedményes által az alperesnek megfizetett összegek kedvezményezettje az alperes volt. Azzal viszont, hogy megtörtént a kérdéses összegek átutalása a felperes pénzforgalmi bankszámlájára, ott ezt jóváírták, ez azzal járt, hogy a jóváírások feletti rendelkezési jogot is a felperes szerezte meg, azaz ezen összegek a felszámolási vagyonba kerültek. Így az alperes által hivatkozott „technikai kivezetés” valójában a jogellenes rendelkezés volt.

A fellebbezés alapos.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben szükséges és elégséges mértékben a bizonyítási eljárást lefolytatta, ennek alapján a perben releváns tényeket nagyrészt helytállóan állapította meg, ám azokról téves jogkövetkeztetést vont le, ezért téves érdemi döntést hozott akkor, amikor az alperest kártérítés megfizetésére kötelezte.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek között egy bankszámlaszerződés (Ptk. 529.§) és egy bankhitelszerződés (Ptk. 522-523.§) jött létre. Az sem volt vitatott a perben, hogy a felperesnek az utóbbi szerződés felmondásából eredően

475.000.000 forintot meghaladó tartozása keletkezett az alperessel szemben. Megállapítható volt az is, hogy a kezes és az engedményes által az alperesnek megfizetett összegek jogosultja az alperes volt.

Tény, hogy az alperes számlájára a kezestől befolyt a perben követelt 92.528.112,- forint, továbbá az 54.459,- forint. Az alperes ezzel az összeggel csökkentette a felperessel szemben nyilvántartott követelését, továbbá az alperes az értékesített követelést már nem tartotta a felperessel szembeni követelésként nyilván, így a felperes számláján az kivezetésre került.

A nem a felperestől, hanem harmadik személyektől (kezes és engedményes) származó **teljesítések elszámolása** és ebből adódóan a bankkölcsönszerződés szerint a felperest még terhelő tartozás mértékének a közlése „jóváírás” **formájában** jelentkezett a felperes bankszámláján, így abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy:

- A perbeli összegek részei-e a felszámolási vagyonnak?
- Azokkal az alperes jogellenesen rendelkezett-e?

A fenti - a jogvitát érdemben eldöntő - kérdésekben azonban tévesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, ugyanis a felperes által követelt összegek nem voltak részei a felszámolási vagyonnak, és azokkal az alperes nem is rendelkezett jogszabályba ütköző módon.

Nem vitás az elsőfokú bíróság által is felhívott eseti döntések szerint az, hogy egy adott pénzösszeg akkor is a felszámolási vagyon részévé válik, ha az tartozatlan fizetésként került a felszámolás alatt álló társaság felszámolójának a rendelkezése alá, azt valóban csak a felszámolás során lehet érvényesíteni. A konkrét esetben azonban az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által e körben felhívott eseti döntések azért nem irányadóak, mert az alperes részéről nem történt tartozatlan fizetés a felperes felé.

A felperes által kifogásolt „jóváírásokkal” ugyanis a kérdéses összegek nem kerültek „átutalása” a felperes pénzforgalmi bankszámlájára, ezek felett a felperes rendelkezési jogot sem szerzett, azaz ezen összegek a felszámolási vagyonba sem kerültek.

A konkrét ügyben annak van jelentősége, hogy a peres felek között egy bankszámlaszerződés és egy bankhitelszerződés jött létre.

Előbbivel (Ptk. 529.§-a szerinti bankszámlaszerződés) az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a felperes rendelkezésére álló pénzeszközöket kezeli, nyilvántartja, azok terhére kifizetési és átutalási megbízásokat teljesít, a számlatulajdonos felperest a számla javára és terhére írt összegekről, valamint a számla egyenlegéről értesíti. A bankszámlaszerződés alapján tehát az alperes kezeli a felperes pénzeszközeit, ezen szerződés alapján a felperesnek van pénzkövetelése a tulajdonát képező pénzeszközökre az alperessel szemben.

Az utóbbi (Ptk. 522-523.§ szerinti bankhitelszerződés alapján) az alperes 800.000.000 Ft kölcsönt bocsátott a felperes rendelkezésére, aki azt köteles volt visszafizetni. A hitelszerződés alapján tehát az alperesnek van pénzkövetelése a felperessel szemben a folyósított kölcsön visszafizetése címén.

Ezen két különböző és önálló szerződéses jogviszonyban alapvető különbség, hogy a szerződő felek eltérő pozícióban vannak. A bankszámlaszerződés vonatkozásában a felperes van jogosulti pozícióban az alperes által kezelt felperesi pénzeszközök tekintetében. Ezzel szemben a bankhitelszerződés vonatkozásában a kölcsönként folyósított pénzeszközre az

alperes van jogosulti pozícióban. A **bankszámlaszerződés alapján áll fenn** a hitelintézetnek a számla javára és terhére írt összegekről, valamint a számla egyenlegéről való értesítési kötelezettsége, amelynek a szokásos formája a bankszámlakivonat megküldése. A 21/2006. (XI.24.) MNB rendelet 2.§-ának 28.1. pontja szerint, egyezően az alkalmazandó 227/2006. (XI.20.) Korm. rendelet 2.§-ának 19.1 pontjával: *Bankszámla: a Ptk.529.§-a szerinti bankszámlaszerződés alapján megnyitott számla, amely elnevezésétől és pénznemétől függetlenül a számlatulajdonos pénzköveteléseinek és pénztartozásainak nyilvántartására és kezelésére szolgál, és amelynek terhére vagy javára - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - pénzforgalmi jogszabályban meghatározott bármely fizetési mód alkalmazható.*

A konkrét esetben - a becsatolt „bankszámlakivonat” elnevezésű okiratokból megállapíthatóan - az történt, hogy az alperes által kiállított „bankszámlakivonatok” nemcsak a peres felek közötti bankszámlaszerződés alapján az alperes által kiállítandó számlaegyenlegről való értesítésre (Ptk. 529.§) szolgált, hanem az alperes ugyanezt az okiratot használta a peres felek közötti hitelszerződés (Ptk. 523.§) alapján fennálló, az alperesnek a felperessel szembeni kölcsönkövetelésének a nyilvántartására is.

Az alperes a felperesi bankszámlán tehát egyrészt kezelte, nyilvántartotta a felperes rendelkezésre álló pénzeszközeit, másrészt nyilvántartotta ugyanitt **egyúttal a felperessel szemben a kölcsönszerződésből eredő követelését is.** Az alperes a konkrét bankszámlakivonatokkal ebből következően **egyrészt értesítette** a felperest a bankszámla javára és terhére írt összegekről, a rendelkezésre álló pénzeszközökről, **másrészt szintén e bankszámlakivonaton tájékoztatta arról is,** hogy mennyi a kölcsönszerződésből eredő tartozása.

A kettő között azonban lényeges különbség van. A felperes által kifogásolt bankszámlakivonatokon szereplő perbeli „jóváírások” nem jelentik azt, hogy a felperes bankszámlájára a kérdéses összegek átutalásra kerültek volna akár az alperes, akár bárki más részéről, erre a felperes kellő alap nélkül hivatkozott.

Azt történ ugyanis, hogy a kétséget kizáróan az alperest illető, a kezes és az engedményes teljesítésének megfelelő összegekkel a kölcsönszerződés alapján az alperesnek a felperessel szembeni követelése csökkent, illetve az engedményezéssel már meg is szűnt. **Így a felperesi negatív számlaegyenleggel (tartozás) szemben ezen csökkenés tételeit (mértékét) az alperes elszámolta, majd a követelés megszűnésének tényét rögzítette, azaz egy technikai jóváírás keretében a felperesi kölcsöntartozást ezen összegekkel csökkentette, illetve a követelés megszűnésének a tényét közölte a felperessel.** A megküldött bankszámlakivonatok így a fenti kettős funkciójukból következően azt a közlést tartalmazták kizárólag a felperes felé, hogy milyen mértékben (összegben) csökkent a felperesnek az alperessel szemben fennálló kölcsöntartozása, és abból milyen összeg maradt fenn, illetve hogy az utóbb az engedményezés folytán meg is szűnt.

E bankkölcsöntartozás csökkenésére, majd teljes megszűnésére vonatkozó közlés az eredménye (egyenlege) volt annak, hogy az alperest illető, a kezes és az engedményes alperes felé történő teljesítésének megfelelő összegekkel a kölcsönszerződés alapján az

alperesnek a felperessel szembeni követelése csökkent, illetve megszűnt. Ez esetben ezt jelentette a „jóváírás”, és nem azt, hogy az alperes pénzforgalmi bankszámlájára akár az alperes, akár bárki más részéről átutalás történt volna a „jóváírt” összegekben. Semmilyen peradat nem támasztotta alá, hogy bárki a felperesi bankszámlára átutalást eszközölt volna. Ez az „egyenlegközlés” pedig nyilván nem jelentett a felperesnél (felszámolási) vagyonnövekedést.

A felperes által követelt összegek így nem is jelentek, jelenhettek meg a perbeli bankszámlakivonatokon a felperesnek az alperessel szemben a bankszámlaszerződés alapján fennálló követeléseként, amit az alperes ezután felhasználhatott volna a kölcsönszerződés alapján a felperessel szemben fennálló követelésének a csökkentésére.

A sorrend fordított volt. Az alperes nem rendelkezett a felperes „követelésével”, azaz a felperesnek bárki által átutalt, őt megillető pénzeszközzel, hanem az alperest illető, neki megfizetett összegekkel a kölcsönszerződés alapján az alperesnek a felperessel szembeni követelésének csökkenését, majd teljes megszűnését **közlték** kizárólag a megküldött bankszámlakivonatokat, az azon jóváírásként feltüntetett tételek, és azok egyenlegei. E „jóváírások” a bankkölcsönszerződés szerint jogosult alperest illették, és nem a bankkölcsönszerződés szerződés szerint kötelezett, és csak a bankszámlaszerződés szerint jogosult felperest.

A fentieket összegezve megállapítható, hogy a konkrét esetben a kifogásolt „jóváírások” közlést tartalmaztak kizárólag arról, hogy milyen mértékben (összegben) csökkent a felperesnek az alperessel szemben fennálló kölcsöntartozása, abból milyen összeg maradt fenn, majd az teljesen megszűnt, amely egyenlegközlés az alperes részéről *rendelkezésnek* nem minősülhet, és éppen emiatt *megterhelésnek* sem.

A BH. 1994/47. számú jogeset a konkrét ügyben emiatt szintén nem alkalmazható, hiszen az a számla megterhelésének tilalmát mondja ki, a jelen esetben más könyvelési műveletről, az alperest illető „jóváírásról” van szó.

Mindezeket összegezve az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben foglaltak szerint a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A megváltoztató rendelkezés folytán a felperes pervesztes lett, ezért az ítéletábla mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben és feljegyzett kereseti illetékben való marasztalását, ugyanakkor a pervesztes felperest kötelezte a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a pernyertes alperes javára első- és másodfokú perköltség megfizetésére, amely ügyvédi munkadíjból és a lerótt 900.000 forint fellebbezési illetékből áll.

Az ítéletábla az alperes jogi képviselőjével az első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltséget a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3.§ (2,5-6) bekezdései alapján akként határozta meg, hogy az alperest ÁFÁ-val növelten 2.600.000 forint elsőfokú és 1.200.000 forint másodfokú perköltség illeti meg. Mindezek egybeszámításával a felperes 4.700.000 forint első- és másodfokú perköltséget köteles az alperesnek megfizetni.

A pervesztes felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéket a Pp.78.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

Győr, 2011. évi június hó 23. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó